

Utvecklingsstrategi för Loftahammar

av Isak Samuelsson, samhällsplanerarstudent, Linköpings universitet

Handledare: Torgny Kindh, ordf. Loftahammars Intresseförening

4 December 2023



Bild: sweeds.com

Innehåll

1. Inledning	2
1.1 Syfte	2
1.2 Metod	2
2. Resultat	3
2.1 Skolan	3
2.2 ICA	4
2.3 Tomter	6
2.4 Strandpromenad	10
2.5 Varv & Marina	12
2.6 Hundrastgård	13
3. Avslutande diskussion	14
4. Referenser	16

1. Inledning

Loftahammar är en ort i Västerviks kommun som är beläget i Tjust skärgård. Tätorten har omkring 478 invånare (2020) och hela distriktet har 755 invånare (2022). Dess attraktiva läge vid ostkusten gör Loftahammar till ett populärt ställe för turister, båtfolk och sommarstugeägare under sommartid. Under vintertid ser det dock annorlunda ut, vi ser idag en ort som är på gränsen till att klara sig året runt. Den lokala skolans framtid är osäker eftersom det går få barn där idag. Andra samhällsfunktioner står som dominobrickor efter varandra, i väntan på att den första ska falla. Alla verksamheter är på något sätt beroende av varandra och i grund och botten är allt beroende av att barnfamiljer tycker att Loftahammar är en bra plats att bosätta sig i. Loftahammar står inför ett vägval, hur framtiden kommer se ut beror på vad som görs idag. Frågan som ställs är: Hur kan Loftahammar förbättras och utvecklas på ett hållbart sätt och vad ska prioriteras för att denna vision ska ha högst chans att bli verklighet?

1.1 Syfte

Syftet med denna rapport är att identifiera möjligheter och svårigheter för Loftahammar att utvecklas på ett hållbart sätt. Rapporten ska kunna användas som en vägledning hur utvecklingen kan ske, vad som bör och inte bör läggas fokus på.

1.2 Metod

Jag (Isak) har bott fyra veckor i Loftahammar där jag träffat personer från flera verksamheter: Loftahammars intresseförening, Loftahammars Varv & Marina, Svanhuset Apartments och Konstgalleri, Sweeds, Sailcenter of Sweden, ICA, Findus, Smålandsplast. Jag har även tillsammans med Torgny Kindh som varit min handledare åkt runt och skapat mig en egen bild om hur situationen i Loftahammar är. Utifrån det har jag valt ut de delar som jag velat jobba med. Vi har träffat Daniel Nicklasson, samhällsbyggnadschef på Västerviks kommun vid tre tillfällen och två andra tjänstemän från samma enhet för att ta reda på hur utförbart och lagenligt olika idéer är.

2. Resultat

2.1 Skolan

Idag finns det en skola upp till årskurs 6 centralt beläget i Loftahammar. Det är också väldigt nära till både skog och hav. Förskolan och Loftahammars bibliotek finns i samma byggnad som skolan och eleverna har tillgång till böckerna där. Dessutom har det byggts en ny lekpark och plan där barnen kan spela bland annat fotboll. Skolan har i dagsläget ungefär 50 elever och eftersom klasserna skulle bli för små ifall var och en årskurs gick för sig är skolan fördelad på tre grupper enligt B-form: årskurs 1-2, årskurs 3-4 och årskurs 5-6. Det finns även ett fritidshem med 30 inkrivna barn. Sedan länge tillbaka har barn i årskurs 7-9 fått skolskjuts till Gamleby, en ort cirka 30 minuter från Loftahammar där de går högstadiet. Förut har det varit osäkert om skolan i Loftahammar ska stängas ner eller inte, detta skulle innebära att barn i alla årskurser skulle få ta skolbussen till Gamleby eller Överum. Nu är det däremot beslutet att skolan ska fortsätta vara kvar men dess framtid är fortfarande osäker. Enligt en prognos från kommunen baserad på statistik från SCB kommer endast 25 elever att gå på Loftahammars skola år 2032 vilket vore en halvering av dagens antal på en period mindre än tio år. Om prognosen stämmer, vilket inte är säkert, vore det väldigt svårt att driva skolan och skolans framtid skulle återigen vara hotad. Detta har oroat många Loftahammarsbor, inte minst föräldrar som av flera anledningar vill att deras barn går på skolan i Loftahammar och inte blir skjutsade till Gamleby eller Överum. Denna osäkerhet gör att Loftahammar inte blir ett särskilt attraktivt ställe att bo på för barnfamiljer som ofta måste tänka nästan 20 år framåt. Ju färre barn som bor på orten desto mer ökar osäkerheten. Risken är att detta snabbt utvecklas (eller redan har utvecklats) till en ond cirkel-situation där två dåliga tillstånd verkar förvärrande på varandra: Färre barn leder till ökad osäkerhet vilket i sin tur leder till färre barn.

Loftahammars skola är en liten skola enligt nationella mått vilket har sina fördelar och nackdelar. Även om större skolor har mer beredskap att hantera och förebygga mobbning verkar det som att mobbning upptäcks lättare på mindre i små skolor (Göteborgs Stad, 2020). Enligt Adolfsson (2014) finns det ingen enighet mellan olika forskningsstudier som visar att unga elever presterar eller mår bättre på stora skolor, tvärtom finns det internationella studier som visar på det motsatta. I USA gjordes en omfattande studie som involverade 14000 elever på olika stora skolor. Små skolor, (färre än 200 elever), medelstora skolor (mellan 400 och 600 elever) och stora skolor (fler än 800 elever). Resultatet visade att elever presterar bättre i matematik ju mindre skolenhet de går på (Elberts et al. 1990, refererad i Adolfsson, 2014). En annan studie som omfattar 23000 elever och 5000 lärare av Lee & Loeb (2000, refererad i Adolfsson, 2014) kom fram till samma resultat. Dessutom visade denna studie att lärare på mindre skolor engagerar sig mer personligen i elevernas välgång och välbefinnande, vilket gynnar eleverna. Förklaringen till detta är att människor lär känna varandra närmare i små grupper än i stora och detta är också sant i skolors sammanhang.

Även om det finns sociala och pedagogiska argument till varför skolan behöver finnas kvar kommer dessa bemötas med ekonomiska argument. På stora skolor är kostnaden per elev mindre för personal, skollokaler och skolmat om man räknar med företagsekonomiska kalkyler (Adolfsson, 2014). Detta beror på så kallade "stordriftsfördelar" som gör stora skolor

mer kostnadseffektiva. Kommuner använder ofta detta resonemanget för att stänga ner små skolor i syfte att spara pengar. Dock är det en helt annan sak att stänga ner en liten skola i en stad med flera skolor jämfört med att stänga ner en skola på en ort med endast en skola. Om skolan stängs ner kommer det att ha förödande effekter på Loftahammar som ort eftersom det skulle innebära att färre barnfamiljer skulle vilja bo i Loftahammar året runt. I sin tur skulle inte företag som är verksamma året runt vara lika villiga att etablera sig (eller stanna kvar) i Loftahammar då de har enklare att hitta folk att anställa på en annan ort. Att den gamla skolbyggnaden fortsätter att kosta pengar, kostnaderna för att barnfamiljer flyttar till en annan kommun och skolskjutsen bör kommunen också ta hänsyn till.

Bygg gång- och cykelvägar överallt där det är möjligt!

Om Loftahammar ska ha fler barn bör orten också vara designad för barn, det är den inte idag. Att barnen växer upp i en trygg miljö är en prioritet för föräldrar och bör likaså vara en prioritet för Loftahammar och kommunen. När gångtrafikanter och cyklister delar väg med motortrafikanter blir det livsfarligt. Man ska inte behöva cykla på en 70-väg för att ta sig till Källvik, Tättö eller Bågvik. Med bättre och fler gång- och cykelvägar skulle barn kunna ta sig till skolan eller hälsa på vänner mer säkert och självständigt vilket också skulle underlätta för föräldrar. Alla skulle ha något att gynna från det. Därför vore det bra om det investerades i gång- och cykelvägar i både Loftahammars tätort och den omkringliggande landsbygden.

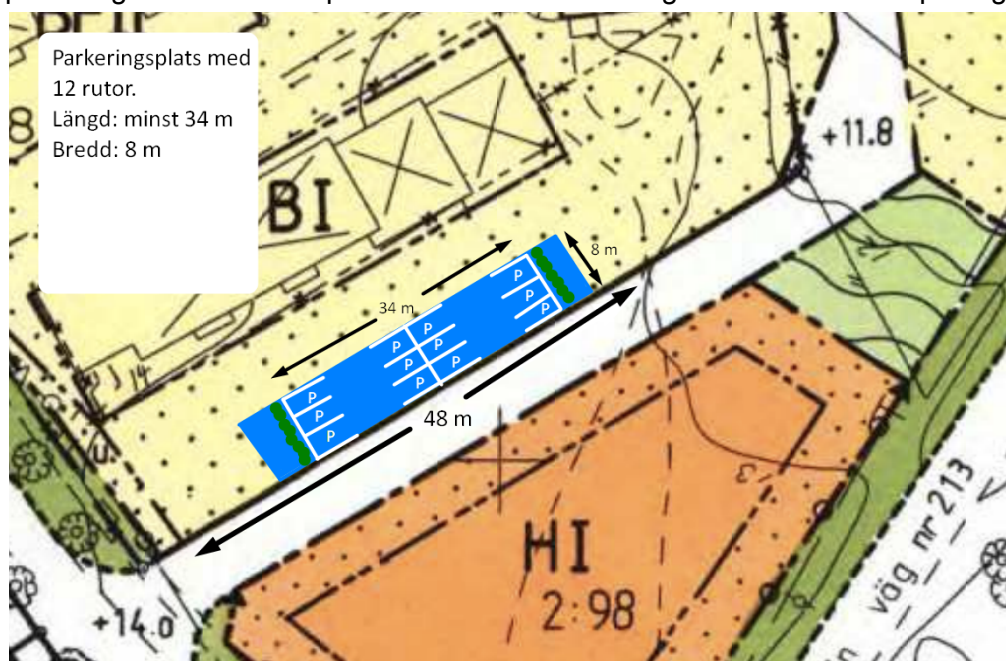
2.2 ICA

Att ha en livsmedelsbutik i Loftahammar året om är grundläggande för livet på orten. Utan en mataffär skulle Loftahammarsborna vara tvungna att ta bilen 23 km till Gamleby för att handla mat vilket skulle göra det svårare och inte lika attraktivt att bo i Loftahammar. Dessutom är det många fritidsbåtsägare som stannar i Loftahammar just för att det finns en matbutik. En ny ICA-butik ska öppnas i December 2023 efter att gamla ICA fick stänga igen. Den nya ICA-butiken ligger i närheten av där den gamla låg men på andra sidan av väg 213. De flesta kunder som tar sig till ICA med bil förväntas parkera på parkeringsplatsen framför kyrkan och då vore det bra om det fanns ett övergångsställe och ett kundvagnsgarage intill parkeringen. Informationsskylten som står bredvid gamla ICA skulle kunna flyttas så att den står bredvid kundvagnsgaraget enligt bilden nedan. Bygglov skulle krävas för både informationsskylten och kundvagnsgaraget. En risk är att kundvagnsgaraget blockerar sikten i korsningen men det bör inte vara svårt att placera garaget på en parkeringsruta istället då det ofta är så på andra ställen.



Skiss på kungvagnsgaraget och informationsskylten som står på parkeringen vid ICA och kyrkan. .

Eftersom Loftahammars befolkning är mycket högre under sommaren kan det dock behöva finnas fler parkeringsplatser särskilt om kyrkan har många gäster samtidigt. En lösning är då att bygga en parkering på gräsytan bakom ICA-butiken. Denna mark tillhör egentligen Fogelviks fastigheter men de har sagt att de kommer tillåta det och kan även betala för asfaltering. Att marken är prickad ska inte vara något hinder. Det är även viktigt att parkeringen är utformad på ett sätt så att bilar aldrig behöver backa ut på vägen.

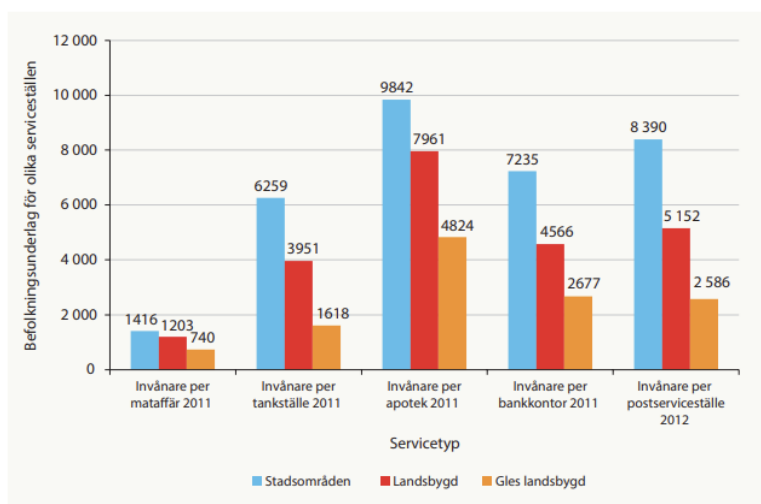


Parkeringsläge och utformning ovanpå detaljplanen. OBS, den skissade parkeringens mått är inte fullt proportionerliga.

2.3 Tomter

Det finns flera sätt Loftahammar skulle gynnas av en större befolkning. Framförallt skulle det ge ett ökat underlag för olika typer av verksamheter att vara aktiva i orten vilket också skulle öka utbudet av service och aktiviteter, enligt utbud och efterfrågan. Ett exempel är skolan som idag hotas av nedstängning i framtiden på grund av att det går få elever där. Ju fler hus som byggs i Loftahammar desto större är chanserna att en familj eller ett par som planerar att skaffa barn väljer att flytta hit och det skulle bidra till fler barn i skolan.

Enligt jordbruksverket (2013) har landsbygden lägre antal personer per serviceställe än stadsområden. Enligt SCB (2011/2012, refererad i Jordbruksverket, 2013) går det ungefär en mataffär per 740 invånare i kommuner som räknas som gles landsbygd (befolkningstätheten är under 5/km²), vilket går att jämföras med Loftahammars distrikts 755 invånare. Däremot behöver inte detta tolkas som att det är på gränsen att en livsmedelsbutik kan finnas på orten. Tankställe finns också redan i Loftahammar. Det som inte finns är apotek, bankkontor och postserviceställe men på ICA kommer det finnas ombud för dessa servicetyper.



Figur 2. Befolkningsunderlag för olika serviceställen 2011/2012 ^a

^a Befolkningsunderlag = invånare per serviceställe

Källa: rAps, SCB, Posten, SCB (egen bearbetning)

Den natursköna och fridfulla skärgården är något lockar människor som letar efter någonstans att bo eller spendera semestern på. I Loftahammar finns därför många fritidshus, detta är visserligen bra då det ökar befolkningen under sommarmånaderna men det behövs framförallt fler permanenthus så att orten hålls vid liv året runt. Annars vill inte lika många bosätta sig och jobba i Loftahammar och detta skulle riskera att verksamheter skulle läggas ner, inklusive företag som är beroende av arbetskraft året runt.

För att bygga hus krävs att det finns tillgängliga tomter som är till salu. Det finns flera ställen i Loftahammar där det skulle kunna bli aktuellt att skapa tomter. Det finns flera saker att ta hänsyn till när en tomt skapas, inklusive strandskyddet som varierar mellan 100 och 300 meter, hur attraktivt läget är, kostnad för vatten- och avlopp och marktyp. Att skapa tomter på åkermark är heller inte möjligt i Loftahammar. Brukningsbar åkermark får enligt miljöbalken endast bebyggas om det tillgodoser väsentliga samhällsintressen och om det inte går att ta annan mark i anspråk. Dessa områden och dess förutsättningar kommer beskrivas i mer detalj nedan.

Tomter Bågvik/Narva

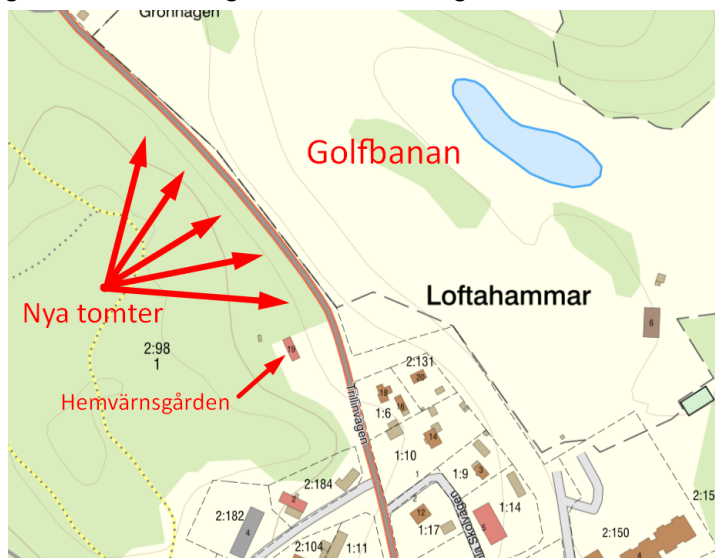
I Bågvik/Narva finns det kanske möjlighet att skapa tomter med fin utsikt över åkern och Bågviken. Platsen är kommunal mark och har förut varit en soptipp. I närheten av tomten finns redan vatten- och avlopp. De potentiella tomterna skulle ligga på gränsen till vattenskyddsområdet. Alltså skulle det troligtvis krävas en undersökning av vattenflödet.



Röda pilen pekar vart tomterna skulle kunna vara. Det blårandiga området är vattenskyddsområde. Bildkälla: skyddadnatur.naturvårdsverket.se

Tomter vid Hemvärnsgården

Hemvärnsgården ägs idag av Loftahammars intresseförening även om marken runt om är kommunal mark. Kanske skulle det vara möjligt att upprätta en tomt runt Hemvärnsgården och renovera den till en bostad. Marken strax söder om hemvärnsgården räknas enligt detaljplan som allmän plats vilket inte gör det aktuellt att skapa tomter där. Däremot ligger hemvärnsgården eller marken strax norr om hemvärnsgården vid samma sida av vägen inte inom en detaljplan så där vore det möjligt att skapa tomter. Vatten- och avlopp finns redan i området, det skulle ligga inom kort gångavstånd till Loftahammars centrum och utsikten över golfbanan skulle göra tomternas läge attraktivt.



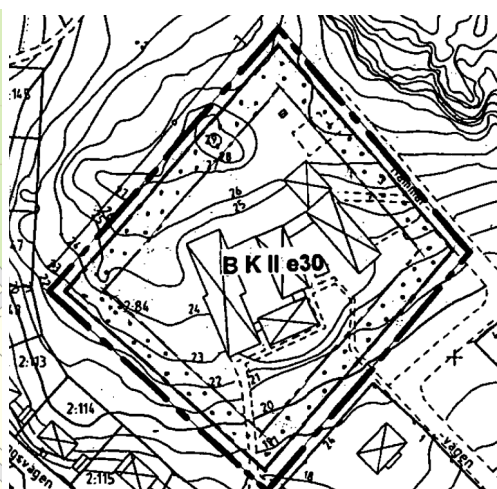
Hemvärnsgården är den röda byggnaden med numret 19. Nya tomter skulle vara möjliga norr om hemvärnsgården. Källa: minkarta.lantmäteriet.se

Tomter Hammarvägen

Enligt detaljplanen (Tångered 2:84) är det översta området prickad mark men trots det kan det kanske vara möjligt att utnyttja en mindre del av prickad mark för att skapa tomter för tre stycken flervåningshus med fin utsikt över Vivassen.



Bildkälla: minkarta.lantmateriet.se



Detaljplan Tångered 2:84

Tomter i Tättö

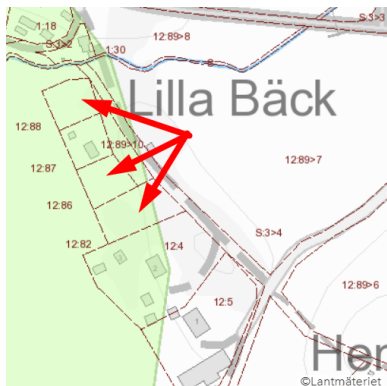
I Tättö (Vidalund 2:11) finns det ett förslag till anknäpning av tre stycken tomter för fritidshus. Marken ägs av privatägare som kan tänka sig upplåta mark till nya tomter. Tomterna är utspridda mitt i skogen utanför detaljplan. Skulle tomterna ligga precis vid vägen hade det brytit mot strandskyddet. Det finns ett intresse för samfälligheten i Tättö att detaljplanen (Gröndalen 1:2 M FL) utökas så att även Vidalund och Hagaberg omfattas. Samtidigt vore det lämpligt om planbeskrivningen ändrades för att möjliggöra tomter för permanenthus. När detaljplanen skapades 1961 fanns inget kommunalt vatten- och avlopp och därför bestämdes det att endast tomter för fritidshus fick skapas. Idag finns det dock kommunalt vatten- och avlopp vilket möjliggör tomter för permanenthus. Merkostnaden för att även omfatta Vidaberg och Hagalund vore inte så stor. Detaljplaneprocessen tar ca ett år ifall inga extra utredningar krävs, t.ex en arkeologisk utredning.



Tomternas lokalisering i Tättö

Tomter Lilla Aleglo

I Lilla Aleglo finns det idag tre tomter som är obebyggda, samtliga tomter ligger inom strandskyddsområdet vilket inte gör det möjligt att bygga hus på dessa tomter.



Tre tomter i Aleglo som alla ligger inom strandskyddsområdet (grönt). Bildkälla: Strandskydd, vastervik.se

Tomter i Källvik

I Källvik finns det många obebyggda tomter som idag ägs av grannar som av någon anledning inte vill att något hus byggs på tomterna. Det skulle kunna vara att de tycker att ett nytt hus skulle skymma deras sikt eller störa de på ett annat sätt. Att övertyga dessa ägare att sälja dessa tomter skulle vara svårt. Även om det finns markytor där nya tomter skulle kunna skapas så kommer inte kommunen att vilja skapa nya tomter då det redan finns obebyggda tomter i området. I bilden nedan går det att se ett exempel på existerande tomter som faktiskt är obebyggda idag (markerade i rött).



Obebyggda tomter i rött, Mästers runda, Källvik. Bildkälla: minkarta.lantmateriet.se

2.4 Strandpromenad

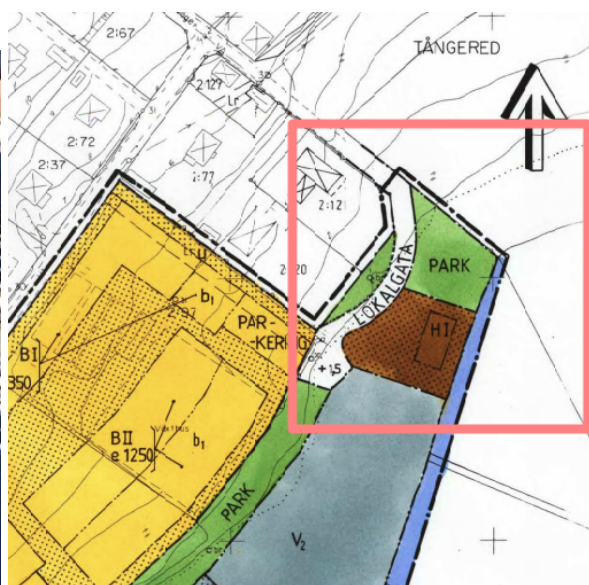
Idag kan det upplevas som krångligt och svårnavigerat att gå längs med stranden runt Vivassen. Detta kan vara ett problem för både de som bor i Loftahammar och besökare. Kommunen har också sagt att detta är intressant och skulle därför kunna vara villiga att investera i en bättre strandpromenad som tillgängliggör vattnet och främjar Loftahammars marina identitet. Längs med stranden finns det flera sträckor som skulle kunna förbättras. Dessa har delats upp i tre etapper.

Etapp 1, Hamnen

Om man idag ska gå från Marincenter i Loftahammar till Loftahammars Varv & Marina är man tvungen att gå in på båtuppläggningsplatserna. En möjlig lösning skulle kunna vara att bygga en brygga som möjliggör för att gå hela sträckan längs med vattnet utan att behöva gå in på båtuppläggningsplatserna. Marincenter har själva redan byggt en träbrygga med belysning längs med en bit av sin egen strandkant. Om Marincenter kan tänka sig bygga ända tills deras tomt slutar (ytterligare ca 25 meter) så skulle kommunen kanske kunna övertygas att bekosta den ca 52 meter långa sträckan längs med grönområdet enligt bilden nedan. Därifrån skulle Loftahammars Varv & Marina kunna bygga en 35 meter lång brygga som sammanlänkar med kommunens bryggdel. På så sätt länkas hela hamnområdet ihop och det blir bekvämare att promenera längs med strandkanten. För att detta ska ha en chans att överhuvudtaget bli verklighet behöver båda marinorna driva på detta. En idé som går att koppla till denna brygga är att ordna så att mindre vattenfordon såsom kajaker, kanoter, vattenskotrar eller liknande kan parkera längs med bryggan. Enligt detaljplan "Tångered 2:97 M FL" räknas den övre halvan av den kommunalt ägda grönområdet som parkområde och den nedersta är prickig mark fast med utrymme för ett café eller restaurang att etablera sig.



Brygga. Bildkälla: Google Maps



Detaljplan för Tångered 2:97. H=Café, restaurang

Risken är att kommunen inte tycker det är nödvändigt att bygga den ca 52 meter långa delen längs med deras mark om syftet inte är tillräckligt brett. Därför kan det vara gynnsamt att sätta ihop flera idéer till ett större visionspaket: Brygga som ökar tillgängligheten + platser för små vattenfordon + nyöppnat café/restaurang = levande landsbygd.

Ettapp 2, Hamnen till Kapelludden

I dagsläget går det inte att gå västerut längs med stranden från Marinan till Kapelludden och vidare till badplatsen utan att behöva ta en onödigt lång omväg runt tomter som ligger precis vid vattnet. Omvägen är ca 200 meter längre än om det hade gått att gå längs med strandkanten vilket motsvarar ett halvt varv runt en friidrottsbana (ca 370 m jämfört med ca 170 m). Dessutom har omvägen en brant sluttning vilket är ett hinder för funktionshindrade som går på promenad längs stranden. Detta är en ogynnsam situation därför att tillgängligheten till vattnet inte är så bra och det är svårt att hitta runt för t.ex turister som inte är lika familjära med miljön.

Det finns två tänkbara lösningar men båda är svåra. Den första lösningen är att kommunen betalar för servitut så att en gångväg som skär mitt i tomt 4:24 (på bilden nedan) blir tillgänglig för allmän gångtrafik. Det stora hindret är att fastighetsägaren måste gå med på detta. Förut fanns inget staket så det var vanligt att folk gick över där ändå. Idag finns ett staket vilket visar på att ägaren inte vill att folk ska kunna gå där.

Den andra idén som väckts av Loftahammars båtsällskap är att kommunen bygger en flytande brygga (inte en bro) över vattnet förbi tomt 4:24. En sådan kostar enligt kommunen 4000 kr per kvadratmeter. Det kommer krävas tillstånd för vattenverksamhet, strandskyddsdispans och det måste godkännas av samfälligheten som äger vattnet. En ytterligare tekniskt svår sak är att göra det möjligt för småbåtar som finns på tomt 4:24 att komma förbi denna flytande brygga.



Dagens omväg i rött, Servitutlösningen i blått, flytande brygga över vatten i grönt. Bildkälla: Min Karta, lantmäteriet.

Ettapp 3, Vivassen runt, året runt.

Ettapp 3 får sitt namn efter motionsloppet med samma namn som går runt hela Vivassen. Vägarna längs med Vivassens strandlinje kan förbättras med tydligare vägvisningar, bräddade stråk så att man kan ta cykeln till Månberget eller Tättö utan att behöva cykla på bilvägar lika mycket. Detta skulle göra det trevligare att gå långa promenader längs med Vivassens kust. Loftahammar skulle bli mer attraktivt att bo i, turister skulle gilla det och barn skulle ha säkrare väg till skolan.

2.5 Varv & Marina

De senaste decennierna har fritidsbåtar blivit alltmer populärt och de har ökat i antal och storlek. Fler båtägare väljer att parkera sina båtar i Loftahammar och Loftahammars Varv & Marina (F.d Båtrenoveringar i Loftahammar AB) vill expandera sin verksamhet ännu mer. Varvet äger några garage på ett annat ställe men dit kan de inte frakta båtar som är för tunga. Tyngre båtar måste parkeras i närheten av varvet då de är för tunga att frakta uppför backen (Sandbyhovsvägen). Därför är varvet intresserade att expandera uppåt på gräsytan som ligger precis ovan (I detaljplanen räknas denna yta som park). Idag står denna yta relativt tom och på grund av bland annat fornlämningar så är det inte aktuellt att skapa tomter på ytan. Varvet tänker sig att det på sommaren kan vara en parkeringsplats för bilar och under andra halvåret en båtuppläggningsplats. Detta är dock inte möjligt enligt nuvarande detaljplan (Tångeröd 2:98 M FL) då marken räknas som park. Offentlig mark får inte användas till privat ändamål.

Varvet är även intresserade av att bygga en till byggnad på marken som räknas som park, detta är dock heller inte möjligt. Även om detaljplanen skulle ändras så att denna yta inte längre räknades som park så skulle strandskyddet enligt kommunen börja gälla i området och det skulle omöjliggöra detta.

Kommunen har ett servitut längs med strandkanten som kräver att marken ska vara tillgänglig för allmän gångtrafik. Idag är delar av kajen i dåligt skick och måste renoveras. Varvet anser att kommunen bör vara med och finansiera renoveringen av kajen. Dock har kommunen inget juridiskt ansvar som gör de skyldiga till det. Servitutet betyder endast att varvet ansvarar för att folk kan gå längs med kajen.

Varvet har också sagt att de skulle kunna vara öppna till idén att hyra ut en del av en av båthallarna och öppna en lokal för t.ex café eller butik. Ifall detta skulle bli verklighet skulle området få mer liv och troligen kännas mer tillgängligt för allmänheten. Dock hade detta underlättats om varvet hade andra ställen att lägga upp båtarna på vilket ser svårt ut i nuläget.

2.6 Hundrastgård

På gräsplätten mellan skolan och skogen skulle man kunna sätta upp stängsel runt en maximalt 0,3 hektar stor yta och göra det till en hundrastgård där hundägare kan träffas och hundar får springa fria och leka. Detta vore bra för ortens gemenskap och skulle inte kosta särskilt mycket. Hundhagen kan bli en plats där både människor och hundar möter och lär känna varandra och kan dela erfarenheter. Marken räknas enligt detaljplanen som park och tomter får därför inte skapas där. Området täcks idag mest av igenvuxet gräs och några vilda buskar i mitten men det vore kanske intressant att titta på möjligheten att omvandla ytan till en hundrastgård. Gräsytan ligger precis vid skogen vid en rutt som många tar när de går med hunden vilket gör den tillgängligare.



Bildkälla: Google Maps

3. Avslutande diskussion

Lofthammars framtid är inte garanterad. Om Loftahammar ska ha så bra förutsättningar som möjligt att vara en levande plats året runt måste utvecklingen byta riktning. För att kunna byta den riktningen som samhället går mot är det viktigt att förstå problemens grund och agera ifrån det. Alla problem som tagits upp i denna rapport hänger nämligen ihop och grundar sig i att skolans framtid är hotad eftersom det bor för få barn i området. Utan skolan skulle inte lika många familjer bosätta sig i Loftahammar, färre föräldrar skulle betyda mindre arbetskraft året runt, med mindre arbetskraft vore det svårt för företag att vara verksamma i orten året runt. Detta skulle i sin tur leda till att Loftahammar endast blir en ort för de som arbetspendlar någon annanstans, pensionärer och turister. Loftahammar skulle förvandlas till en ort med ännu sämre serviceutbud.

Att argumentera varför skolan ska vara kvar trots att den är liten kommer alltid att vara viktigt även om det är en kortsiktig lösning. Det räcker med att de som står på skolans sida förlorar argumentationen mot de som vill stänga skolan en gång och skolan skulle försvinna för alltid. För att utvecklingen ska gå åt rätt håll långsiktigt behövs alltså fler barnfamiljer i Loftahammar då barnen bidrar till skolan och föräldrarna med tillgänglig arbetskraft åt lokala företag. Ett sätt att öka antalet barnfamiljer är att öka antalet permanent-hus och därför bör fokus läggas på att hitta områden där tomter (i attraktiva lägen) kan skapas och tipsa kommunen eller markägaren om dem. Kommunen kommer dock inte vilja skapa tomter ifall obebyggda tomter redan finns i närheten.

Någonting som är extra viktigt för just barnfamiljer är hur gång- och cykelvänligt området är, så ställ krav på kommunen att de ska satsa på gång- och cykelvägar där det är möjligt. För att öka chansen att övertyga kommunen så är det fördelaktigt att lyfta upp ekonomiska, säkerhetsmässiga, hälsomässiga, ekologiska och socialt hållbara fördelar med cykel som transportsätt. Cykelinfrastruktur är centralt inom modern hållbarhetsplanering så chanserna är höga att kommunen ser positivt på det.

Syftet med strandpromenaden att göra kustlinjen mer tillgänglig för allmänheten och göra det mindre svårnavigerat för de som vill vandra eller cykla längs med vattnet. Etapp 1, att bygga en brygga mellan varven är dock bara möjlig om båda varven driver frågan och är beredda att delfinansera bryggan samt om kommunen också är villig. Det skulle tänkas gynna varven om det blev trevligare att befinna sig på hamnen då det skulle kunna locka fler besökare men det är upp till varven att väga vinsterna mot kostnaderna. Etapp 2, att antingen bygga en flytande brygga som går över vattnet från hamnen till Kapelludden eller köpa servitut så det blir möjligt för allmänheten att korsa tomten är båda svåra att förverkliga. Att ordna servitut är i dagsläget otänkbart och att bygga en flytande brygga som småbåtar kan komma förbi är tekniskt svårt, kostsamt, skulle kräva tillstånd för vattenverksamhet, strandskyddsdispans och godkänt från samfälligheten som äger vattnet. Etapp 3, att förbättra vägarna runt Vivassens strandlinje genom tydligare vägvisningar och breddade stråk är något som går att koppla till bättre gång- och cykelvägar. Förutom alla fördelar som redan nämnts om gång- och cykelvägar är kustlinjen också extra viktig för turismnäringen i Loftahammar så detta bör läggas stort fokus på.

Att en ny ICA-butik kunde öppnas efter att den förra stängdes ner är grundläggande för livet i Loftahammar. Just nu tyder inget på att ICA kommer behöva stänga igen om det sköts varsamt. Befolkningsunderlaget är tillräckligt stort vilket betyder att det finns tillräckligt med kunder året om för att driva en butik. Att befolkningen under sommaren ökar är också en bonus som bidrar till ännu fler kunder. Dessutom kommer det finnas ombud för annan service som t.ex apotek, postservice och systembolag samt paketutlämning för ett flertal olika bolag. Det kommer inte finnas någon bankservice men de med ICA-kort kommer kunna ta ut kontante.

ICA-butiken planerar att vara öppen även under t.ex mornar och kvällar fastän den är obemannad, då ska det gå att logga in med BankID. Huvudparkeringen kommer att finnas på andra sidan väg 213 vilket kräver att Trafikverket inför ett nytt övergångsställe, det har Loftahammars intresseförening redan ansökt om. För att underlätta hanteringen av kundvagnar är det fördelaktigt om ett kundvagnsgarage placeras nära stora parkeringen på andra sidan väg 213. Vid bygglovsansökan för kundvagnsgaraget och flytten av informationsskylten kan skissen som ritades användas som underlag. För att öka antalet parkeringar har Fogelviks Fastigheter som äger mark i anslutning till nya butiken tagit på sig ansvaret att ordna den nya parkeringen för 12 bilar. Kommunen har sagt att de ser goda möjligheter att bygglovsansökningar avseende kundvagnsgaraget, informationsskylten och parkeringarna kommer bli beviljade.

Loftahammars varv & marina verkar inte kunna expandera verksamheten utanför deras nuvarande gränser. Att på något vis använda sig av gräsytan ovanför som en parkering för husvagnar eller båtar är inte möjligt. Kommunen skulle heller inte kunna gå med på att finansiera renoveringen av kajen eftersom de inte har någon juridisk skyldighet att göra det. Det skulle inte löna sig att fortsätta fokusera på dessa frågor.

En hundrastgård skulle kunna vara möjlig att skapa på grönområdet. Det skulle kosta att sätta upp stängsel och hålla gräset klippt men om kommunen uppfattar behovet som tillräckligt stort så skulle det eventuellt kunna fungera. Som med många andra idéer skulle detta kunna lämnas in som medborgarförslag samt genom att kontakta politiker personligen.

4. Referenser

Adolfsson, C.H. (2014). *Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan: en forskningsöversikt*. Linnéuniversitetet.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:712915/FULLTEXT02>

Grundskoleförvaltningen, Göteborgs stad. (2020). *Skolenhetsutredningen*.

https://goteborg.se/wps/wcm/connect/e3e4c684-bad4-4e4f-a92a-bff577535609/Delrapport+r%C3%A5n+skolenhetsutredningen.pdf?MOD=AJPERES&CONVERT_TO=url&CACHEID=ROOTWORKSPACE-e3e4c684-bad4-4e4f-a92a-bff577535609-n0vaP78

Jordbruksverket. (2013). *Allt om service och infrastruktur på landsbygden*.

https://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_ovrigt/aol13_1.pdf